

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือกันสร้างความรู้
สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

กฤษฎี สงสวัสดิ์

13 ก.ย. 2558
349258

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

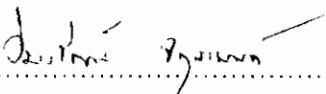
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

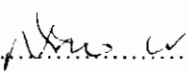
พฤศจิกายน 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

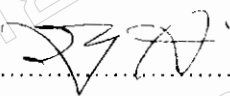
คณะกรรมการควบคุมคุณิณิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณิณิพนธ์ ได้พิจารณา
คุณิณิพนธ์ของ กฤษณิ สงสวัสดิ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษาคุณิณิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

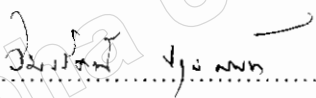
คณะกรรมการควบคุมคุณิณิพนธ์

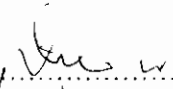
.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมรัตน์ จตุรานนท์)

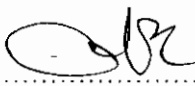
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช)

คณะกรรมการสอบคุณิณิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่ง เจนจิต)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมรัตน์ จตุรานนท์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชิต สุรัตน์เรืองชัย)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับคุณิณิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษาคุณิณิพนธ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกสิกร)

วันที่ 12 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2556

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนดุยฉินพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีการศึกษา 2555

ประกาศคุณูปการ

คุณุณิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ จตุรนนท์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาคุณุณิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช กรรมการที่ปรึกษาคุณุณิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้องด้วยความเมตตา ยิ่ง ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการศึกษาค้นคว้าและประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และดูแลเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา รวมทั้ง คณะกรรมการสอบคุณุณิพนธ์ ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่ง เชนจิต และรองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้คุณุณิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ณวัฒน์ ศรีวิหะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เวชฤทธิ์ อังคะนัทรขจร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประ โยชน์ คุปต์กาญจนกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ราตรี นันทสุคนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่อเพชร เบ้าเงิน ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สำหรับงานวิจัยและให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือ และรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน

เนื่องจากการงานวิจัยครั้งนี้ส่วนหนึ่งได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตศึกษา จึงขอขอบพระคุณ บัณฑิตศึกษามา ณ ที่นี้ด้วย

คุณุณิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลง ไม่ได้ ถ้าขาดกำลังใจและความช่วยเหลือจากครอบครัว “สงสวัสดิ์” ประกอบด้วย พ.ต.ท.ธีรภัทร สงสวัสดิ์ คู่ชีวิตที่คอยเป็นกำลังใจและช่วยเหลือทุกอย่าง นางสาววิญฐรา สงสวัสดิ์ และพี่ น้องทุกคนที่คอยให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ขอขอบพระคุณพ่อและแม่ที่ให้อิสรภาพและจิตวิญญาณ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นนิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ที่ให้ความอบอุ่นและกำลังใจมาตลอด รวมทั้งขอบคุณบุคคลอื่น ๆ ที่มีได้เอื้อนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อผู้วิจัยในการทำคุณุณิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง ได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของคุณุณิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่บุพการี บุรพจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่กรุณาอบรมสั่งสอนให้ความรู้และสิ่งดีงามแก่ผู้วิจัย

กฤษณ์ สงสวัสดิ์

53810085: สาขาวิชา: หลักสูตรและการสอน; กศ.ค. (หลักสูตรและการสอน)

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอน/ การเรียนแบบร่วมมือกันสร้างความรู้/ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

กฤษฎี สงสวัสดิ์: การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือกันสร้างความรู้
สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTION MODEL BASED
ON COOPERATIVE LEARNING AND KNOWLEDGE CONSTRUCTION FOR UNDERGRADUATE
STUDENTS) คณะกรรมการควบคุมคุรุภัณฑ์: วิมลรัตน์ จตุรนนท์, ก.ค., สุนทร บำเรอราช, Ed.D. 271 หน้า.
ปี พ.ศ. 2556.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือกันสร้างความรู้ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต และ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยการวิเคราะห์หลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาบริบทสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเรียนการสอน นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ระยะที่ 2 การทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยกลุ่มทดลองคือนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ 1) คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือกันสร้างความรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดความรู้เนื้อหารายวิชาวิทยาศาสตร์เชิงบูรณาการเพื่อการจัดการเรียนรู้ 4) แบบประเมินทักษะการสร้างความรู้ 5) แบบประเมินทักษะความร่วมมือกันเรียนรู้ และ 6) แบบวัดเจตคติต่อรายวิชา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA) และสถิติทดสอบ t - test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการเรียนการสอน 4) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผล และรูปแบบมีประสิทธิภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, $SD = 0.049$)

2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือกันสร้างความรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต พบว่า

2.1 ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการสร้างความรู้หลังการทดลอง โดยภาพรวมสูงกว่าผู้เรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทักษะความร่วมมือกันเรียนรู้หลังการทดลองโดยภาพรวมสูงกว่าผู้เรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เนื้อหาวิชาหลังการทดลอง สูงกว่าผู้เรียนกลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 ผู้เรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อรายวิชาหลังการทดลอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.02$, $SD = 0.299$)

53810085: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION; Ed.D. (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

KEYWORD: INSTRUCTION MODEL/ COOPERATIVE LEARNING AND KNOWLEDGE CONSTRUCTION/
UNDERGRADUATE STUDENTS

KRITSANEE SONGSAWAT: THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTION MODEL BASED
ON COOPERATIVE LEARNING AND KNOWLEDGE CONSTRUCTION FOR UNDERGRADUATE
STUDENTS. ADVISORY COMMITTEE: WIMONRAT CHAIURANON, Ph.D., SUNTHORN BUMRERRAJ, Ed.D.
271 P. 2013.

The purposes of this study were 1) to develop an instructional model based on cooperative learning and knowledge construction for undergraduate students, 2) to study the results of the implementation of the developed instructional model. The research procedure was divided into two phases. The first phase was the developing of instructional model by analyzing principles, concepts and theories involved analysis and the current conditions of instruction studying. Then utilized the analyzed data to develop the instructional model. In the second phase, implementing and evaluating the effectiveness of the instructional model with the model undergraduate students of Suratthani Rajabhat University. The research instruments were 1) manual of instructional model based on cooperative learning and knowledge construction for undergraduate students, 2) lesson plans, 3) test items concentrated on cognitive domain of Integrated Strategies for Management of Learning subject, 4) the evaluation form of knowledge construction skills, 5) the evaluation form of cooperative learning skills, and 6) the test of attitude towards the subject. The statistics used for data analysis were; mean, standard deviation, analysis of covariance (ANCOVA), and t - test statistics (*t - test*).

The findings of this study were as follows:

1. The developed instructional model consisted of five components: 1) principles, 2) objectives, 3) the instructional process, 4) contents, 5) measurement and evaluations. The over all efficiency of the model was at the highest level. ($\bar{X} = 4.56, SD = 0.049$)

2. Results of the instructional model implementation were as follow;

2.1 The experimental group students had average scores of knowledge construction skills higher than the control group with statistically significant at .05 level.

2.2 The experimental group students had average scores of cooperative learning skills higher than the control group with statistically significant at .05 level.

2.3 There is no significant difference of subject content of the experiment and control group.

2.4 The experimental group students had an average score of attitude towards the subject at high level ($\bar{X} = 4.02, SD = 0.299$)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
กฎหมายและแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา.....	15
หลักสูตร.....	20
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้.....	25
รูปแบบการเรียนการสอน.....	50
เจตคติ.....	57
การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา.....	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา.....	68
แนวคิดการวิจัย.....	73
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	77
การวิจัยระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน.....	79
การวิจัยระยะที่ 2 การทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ การเรียนการสอน.....	112

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	125
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน สร้างความรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต.....	125
ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนว การเรียนรู้แบบร่วมมือกันสร้างความรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต...	131
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	139
สรุปผลการวิจัย.....	139
อภิปรายผล.....	140
ข้อเสนอแนะ.....	151
บรรณานุกรม.....	153
ภาคผนวก.....	160
ภาคผนวก ก.....	161
ภาคผนวก ข.....	163
ภาคผนวก ค.....	167
ภาคผนวก ง.....	190
ภาคผนวก จ.....	236
ภาคผนวก ฉ.....	260
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	271

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2 - 1 การเปรียบเทียบลักษณะกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือกับกลุ่มการเรียนรู้แบบเดิม.....	43
3 - 1 ผลการสังเคราะห์หลักการ แนวคิดทฤษฎีขององค์ประกอบกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือกันสร้างความรู้ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต.....	93
3 - 2 กิจกรรมการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือกันสร้างความรู้.....	99
3 - 3 แผนการจัดการเรียนรู้และจำนวนคาบเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์เชิงบูรณาการเพื่อการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง.....	104
3 - 4 แผนการจัดการเรียนรู้และจำนวนคาบเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์เชิงบูรณาการเพื่อการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มควบคุม.....	105
3 - 5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เนื้อหารายวิชา ทักษะการสร้างความรู้ และทักษะความรู้มือก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	121
4 - 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการสร้างความรู้ของผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง.....	132
4 - 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะความร่วมมือกันเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง.....	133
4 - 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เนื้อหารายวิชาหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เมื่อควบคุมตัวแปรร่วม.....	134
4 - 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้เนื้อหาวิชาของผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง.....	134
4 - 5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้เนื้อหาวิชาของผู้เรียนกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลอง.....	135
4 - 6 ผลคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อรายวิชาวิทยาศาสตร์เชิงบูรณาการเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มทดลองภายหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือกันสร้างความรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต.....	135

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
จ - 1 ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวการเรียนรู้แบบร่วมมือกันสร้างความรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	261
จ - 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการเรียนรู้ แบบร่วมมือกันสร้างความรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยผู้ทรงคุณวุฒิ.....	262
จ - 3 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความรู้ด้านเนื้อหารายวิชา	267
จ - 4 ค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินทักษะการสร้างความรู้.....	268
จ - 5 ค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินทักษะความร่วมมือกันเรียนรู้.....	269
จ - 6 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดเจตคติต่อรายวิชายุทธศาสตร์เชิงบูรณาการ เพื่อการจัดการเรียนรู้.....	270

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 - 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	10
2 - 1 ผลโดยตรงและผลทางอ้อมของการใช้สิ่งช่วยจัดมโนทัศน์ล่วงหน้า.....	49
2 - 2 แบบจำลองการพัฒนากระบวนการสอนของบานานี.....	55
2 - 3 องค์ประกอบของเจตคติ.....	59
2 - 4 รูปแบบการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนของ ดิกก์ และแคเรย์.....	65
2 - 5 รูปแบบทั่วไปของการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน (Generic Model).....	66
2 - 6 หลักการ แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานที่สนับสนุนการวิจัย.....	76
3 - 1 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน.....	78
3 - 2 กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน.....	86
3 - 3 ผลการสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการเรียนรู้ แบบร่วมกันสร้างความรู้.....	88
3 - 4 ผลการสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น.....	90
3 - 5 ผลการสังเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบรูปแบบการเรียนการสอน ที่พัฒนาขึ้น.....	102